

Державна установа «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»
Протокол № 2 від 14.03.2023р.

Введено в дію наказом директора
від 24.06.2023р №1д/29

Робоча програма

Навчальної компоненти

«Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері охорони здоров'я. Основи доказової медицини»

Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Освітньо-науковий рівень:	Доктор філософії
Спеціальність:	222 Медицина
Освітньо-наукові програми:	«Медицина. Гігієна та професійна патологія»
Вид:	Основна
Кількість кредитів ЄКТС:	3
Кількість змістовних модулів:	3
Форма контролю:	залік
Мова навчання:	українська
Форма навчання	денна очна

Робочу програму навчальної дисципліни «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері охорони здоров'я» розроблено на основі освітньо-наукової програми, навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня доктор філософії для спеціальності «Медицина» спеціалізації «Гігієна та професійна патологія» та відповідних нормативних документів.

Автори програми:

- Полька Н.С. - директор Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України», член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор;
- Єлізарова Олена Тарасівна - провідний науковий співробітник лабораторії соціальних детермінант здоров'я дітей Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України», кандидат медичних наук.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері охорони здоров'я» є важливою складовою частиною професійної підготовки наукових спеціалістів. Курс забезпечує теоретичне підґрунтя для формування компетентностей, передбачених у профілі здобувача освітньо-наукового ступеня «доктор філософії»; його вивчення сприяє формуванню здатності планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері охорони здоров'я та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з громадського здоров'я та суміжних галузей. Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері охорони здоров'я» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук ДУ «ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ім. О.М. МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ», освітньо-наукової програми здобувачів ступеня доктора філософії на третьому освітньо-кваліфікаційному рівні галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «Медицина» спеціалізації «Гігієна та професійна патологія» та відповідних нормативних документів.

Мета дисципліни – опанування теоретичних та методологічних основ наукових досліджень у сфері охорони здоров'я.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування знань аспірантів про логіку та методи наукового дослідження;
- оволодіння знаннями про етапи реалізація наукової ідеї, управління науковими проектами;
- теоретичними та практичними знаннями про застосування принципів доказової медицини в сфері охорони здоров'я.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей:

Загальні науково-освітні компетентності.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність розв'язувати комплексні проблеми

громадського здоров'я на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- Здатність обирати коректні та інформативні методи та критерії оцінки (кінцеві точки) дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту, інтерпретувати результати наукових досліджень, здійснювати їх аналіз та узагальнення

- Здатність презентувати проміжні і кінцеві результати власних наукових досліджень на різних рівнях як вітчизняної, так і зарубіжної наукової та експертної спільноти.

- Здатність до обміну науковим досвідом із світовим науковим товариством на засадах академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності

- Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері охорони здоров'я та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з громадського здоров'я та суміжних галузей.

- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень

- Здатність формулювати висновки, розробляти прогнози та аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення, визначати потреби різних груп населення щодо збереження здоров'я, базуючись на інформації отриманій за результатами епідеміологічного аналізу, моніторингу стану довкілля та діяльності системи охорони здоров'я.

- Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях та підтримання вмотивованості щодо набуття нових знань з охорони здоров'я та за напрямком наукових досліджень.

- Здатність знаходити і аналізувати необхідну інформацію для вирішення завдань, які важко формалізуються. Здатність приймати рішення в галузі охорони здоров'я.

- Здатність до впровадження нових знань у сфері охорони здоров'я в практику освіти та інші сектори суспільства.

Результати навчання.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (в сукупності з іншими освітніми компонентами):

ПРН01. Здатність формулювати і розв'язувати комплексні наукові та науково-прикладні питання у сфері гігієни та позиціонувати отримані результати своїх досліджень у світовому науковому просторі.

ПРН02. Здатність виявляти нові тенденції розвитку вітчизняної і світової науки (фахової галузі) і критично оцінювати їх потенціал.

ПРН03. Здійснювати планувати та здійснювати наукове дослідження у відповідності до сформульованих гіпотез, цілей і завдань згідно з принципами логіки наукового пізнання.

ПРН04. Планувати й ефективно проводити інформаційну роботу в рамках власного дослідження із використанням універсальних і спеціалізованих інформаційних ресурсів комерційних та відкритих джерел наукової інформації, застосовуючи наукометричні показники і відповідне програмне забезпечення.

ПРН05. Усно і письмово представляти результати власного дослідження українською та англійською мовами до уваги фахового наукового товариства.

ПРН06. Здатність готувати і власноруч редагувати наукові тексти різних жанрів та розміщувати їх у вітчизняних і зарубіжних наукометричних виданнях.

ПРН07. Навички участі в спільних з іншими суб'єктами освітньо-наукової діяльності наукових проєктах, а також у публічних наукових дискусіях, у т.ч. з обговорення теми власного наукового дослідження (українською та англійською мовами).

ПРН08. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН10. Здатність працювати в якості гігієніста-практика в сфері превентивної медицини.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ:

В кінцевому результаті опанування дисципліни аспірант повинен **знати** :

- логіку наукового дослідження, сутність, види та структуру наукового дослідження;
- етапи реалізація наукової ідеї;
- принципи роботи з інформаційними джерелами;
- методи державного регулювання наукової діяльності;
- принципів доказової медицини в сфері охорони здоров'я

Аспірант повинен **вміти**:

- виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері громадського здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень;
- ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері громадського здоров'я та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти;
- планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері громадського здоров'я та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з громадського здоров'я та суміжних галузей

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері охорони здоров'я» доповнює та розширює загальнонаукові та фахові знання разом із дисциплінами «Етика, біоетика та академічна доброчесність», «Біостатистика» та готує здобувачів до здійснення фахової науково-дослідної практики та написання й

оформлення дисертаційної роботи.

Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни складається з двох модулів, які є логічно послідовними та відносно залежними. Засвоєння матеріалу контролюється проведенням заліку.

Для вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері громадського здоров'я» передбачено 90 годин (3 кредити ЄКТС).

Змістовний модуль 1. Методологія наукових досліджень

Тема 1. Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Логіка наукового дослідження. Поняття та ознаки науки. Класифікація та характеристика науково-дослідних робіт. Сутність наукового дослідження, Види наукових досліджень. Структура наукового дослідження. Результати наукової діяльності вченого, їх кількісні та якісні характеристики.

Тема 2. Формулювання ідеї та визначення методів наукового дослідження. Методи наукового дослідження. Епідеміологічний метод як провідний у галузі охорони здоров'я. Як мислити, щоб генерувати нові ідеї: факти, дані та рішення, експериментування з комбінаціями, розвиток творчості через візії, застосування мозкового штурму для творення ідей на практиці, методи стимулювання мислення. Проблема підтримання вмотивованості.

Тема 3. Етапи реалізація наукової ідеї. Проблемна ситуація в науці. Обґрунтування актуальності теми. Пошук та постановка проблеми. Огляд літературних джерел. Проведення та оформлення інформаційного пошуку. Принципи роботи з інформаційними джерелами. Підготовка запиту на виконання науково-дослідної роботи. Побудова плану дослідження. Дотримання плану дослідження. Звітність та атестація під час проходження аспірантури.

Змістовний модуль 2. Система управління науковими проектами

Тема 4. Управління науковими проектами. Основи проектного менеджменту.

Наукові проекти: особливості, види, принципи управління. Практичні аспекти щодо управління науковими проектами, Написання, фінансування та управління науковими проектами. Система сприяння виконанню робіт, спрямованих на реалізацію відповідних пріоритетних напрямів. Зміст та особливості оформлення монографічної продукції, наукової статті, тез і матеріалів доповідей, наукового звіту, реферативний виклад матеріалу.

Тема 5. Авторське право. Об'єкти авторського права. Поняття інтелектуальної власності, історія його становлення. Захист прав інтелектуальної власності:

норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування
Способи промоції (просування) наукового продукту. Значення та види засобів промоції наукового продукту. Опублікування - як засіб промоції наукового продукту. Інтернет-простір як засіб промоції наукової діяльності вченого і її результатів. Інші способи промоції наукового продукту.

Тема 6. Система державних органів регулювання наукової діяльності. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні. Конституційно-правові гарантії наукових досліджень. Закони України про наукову діяльність та підзаконні акти. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової та інноваційної сфери. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень, Експертної ради з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при НАН України, громадських наукових організацій. Методи державного регулювання наукової діяльності. Наукові ступені та вчені звання. Позбавлення наукових ступенів. Розгляд апеляцій. Системи правового забезпечення захисту наукових досліджень.

Змістовний модуль 3. Застосування принципів доказової медицини в сфері охорони здоров'я.

Тема 7. Провідні принципи доказової медицини: - Принцип використання науково-медичної інформації лише найвищого рівня доказовості. Принцип постійного оновлення інформації щодо досягнень науки про здоров'я. Принцип оптимальної діагностичної доцільності. Принцип раціонального втручання, Принцип науково обґрунтованого прогнозу, Принцип постійного підвищення безпеки втручань, Принцип стандартизації втручань Принцип мінімізації економічних затрат, Принцип колективної відповідальності за високу ефективність технологій в громадському здоров'ї, Принцип постійної оптимізації діяльності національних систем охорони здоров'я

Тема 8. Математичне дослідження проблеми. Стадії математичного дослідження проблеми: вибір методу дослідження, вибір ступеня точності методу, загальні відомості про моделювання систем, класифікація методів математичного моделювання, основні постулати моделювання. Детермінованість і випадковість. Рівні доказовості і ступені рекомендацій. Поняття «чутливість» і «специфічність» скринінгових тестів. Критерії якості доказової медичної профілактики у галузі охорони здоров'я. Дослідження факторів ризику для здоров'я населення з позицій доказової профілактики.

Тема 9. Види та особливості презентації результатів наукових досліджень. Узагальнення результатів наукового дослідження. Графічний спосіб зображення даних. Суть і призначення графіків, основні види графіків, картограми і картодіаграми. Представлення наукового доробку на конференціях та виставках, презентація дослідження, постерний захист науково-дослідницьких робіт.

Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем		Кількість навчальних годин			
		всього	лекцій	семінарів / практичних	самостійних
1	2	3	4	5	6
<i>Змістовний модуль 1</i>					
Методологія наукових досліджень					
1	Тема 1. Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги.	10	2	2	6
2	Тема 2. Формулювання ідеї та визначення методів наукового дослідження.	10	2	2	6
3	Тема 3. Етапи реалізація наукової ідеї.	10	2	2	6
	Разом за змістовним модулем 1	30	6	6	18
<i>Змістовний модуль 2</i>					
Система управління науковими проектами					
4	Тема 4. Управління науковими проектами.	10	2	2	6
5	Тема 5. Авторське право. Об'єкти авторського права.	10	2	2	6
6	Тема 6. Система державних органів регулювання наукової діяльності.	10	2	2	6
	Разом за змістовним модулем 2	30	6	6	18
<i>Змістовний модуль 3</i>					
Застосування принципів доказової медицини в сфері охорони здоров'я.					
7	Тема 7. Провідні принципи доказової медицини	10	2	2	6
8	Тема 8. Математичне дослідження проблеми.	10	2	2	6
9	Тема 9. Види та особливості презентування результатів наукових досліджень.	10	2	2	6
	Разом за змістовним модулем 3	30	6	6	18
	Усього навчальних годин	90	18	18	54

Теми практичних/семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Логіка наукового дослідження Поняття та ознаки науки.	2
2	Методи наукового дослідження.	2
3	Проблемна ситуація в науці. Обґрунтування актуальності теми. Пошук та постановка проблеми.	2
4	Поняття інтелектуальної власності, історія його становлення. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування	2
5	Способи промоції (просування) наукового продукту.	2
6	Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні. Наукова та науково-технічна експертиза	2
7	Доказові підходи у профілактиці захворювань в системі охорони здоров'я	2
8	Критерії якості доказової медичної профілактики у галузі охорони здоров'я. Дослідження факторів ризику для здоров'я населення з позицій доказової профілактики.	2
9	Ефективність застосування інформаційних технологій на прикладі «антитютюнових» заходів, технологій і програм.	2

Самостійна робота складається з написання есе або рефератів за темами:

№	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація та характеристика науково-дослідних робіт. Сутність наукового дослідження, Види наукових досліджень.	3
2	Структура наукового дослідження. Результати наукової діяльності вченого, їх кількісні та якісні характеристики.	3
3	Епідеміологічний метод як провідний у галузі охорони здоров'я.	3
4	Як мислити, щоб генерувати нові ідеї: факти, дані та рішення, експериментування з комбінаціями, розвиток творчості через візії, застосування мозкового штурму для творення ідей на практиці, методи стимулювання мислення. Проблема підтримання вмотивованості.	3
5	Огляд літературних джерел. Проведення та оформлення інформаційного пошуку. Принципи роботи з інформаційними джерелами.	3
6	Підготовка запиту на виконання науково-дослідної роботи. Побудова плану дослідження. Дотримання плану дослідження. Звітність та атестація під час проходження аспірантури.	3
7	Наукові проекти: особливості, види, принципи управління. Практичні аспекти щодо управління науковими проектами, Написання, фінансування та управління науковими проектами.	3
8	Система сприяння виконанню робіт, спрямованих на реалізацію відповідних пріоритетних напрямів. Зміст та особливості оформлення монографічної продукції, наукової статті, тез і	3

	матеріалів доповідей, наукового звіту, реферативний виклад матеріалу	
9	Значення та види засобів промоції наукового продукту. Опублікування - як засіб промоції наукового продукту.	3
10	Інтернет-простір як засіб промоції наукової діяльності вченого і її результатів. Інші способи промоції наукового продукту.	3
11	Національна система науково-технічної інформації. Закони України про наукову діяльність та підзаконні акти. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової та інноваційної сфери. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень, Експертної ради з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при НАН України, громадських наукових організацій.	3
12	Методи державного регулювання наукової діяльності. Наукові ступені та вчені звання. Позбавлення наукових ступенів. Розгляд апеляцій. Системи правового забезпечення захисту наукових досліджень.	3
13	Принципи доказової медицини: - Принцип використання науково-медичної інформації лише найвищого рівня доказовості. Принцип постійного оновлення інформації щодо досягнень науки про здоров'я. Принцип оптимальної діагностичної доцільності. Принцип раціонального втручання, Принцип науково обґрунтованого прогнозу.	3
14	Принципи доказової медицини: Принцип постійного підвищення безпеки втручань, Принцип стандартизації втручань Принцип мінімізації економічних затрат, Принцип колективної відповідальності за високу ефективність технологій в громадському здоров'ї, Принцип постійної оптимізації діяльності національних систем охорони здоров'я	3
15	Стадії математичного дослідження проблеми: вибір методу дослідження, вибір ступеня точності методу, загальні відомості про моделювання систем, класифікація методів математичного моделювання, основні постулати моделювання.	3
16	Детермінованість і випадковість. Рівні доказовості і ступені рекомендацій. Поняття «чутливість» і «специфічність» скринінгових тестів.	3
17	Узагальнення результатів наукового дослідження. Графічний спосіб зображення даних. Суть і призначення графіків, основні види графіків, картограми і картодіаграми.	3
18	Представлення наукового доробку на конференціях та виставках, презентація дослідження, постерний захист науково-дослідницьких робіт.	3

Індивідуальні заняття

Індивідуальні заняття навчальним планом не передбачені.

Методи навчання

Видами навчальної діяльності аспірантів навчальною програмою передбачені: лекції, семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота.

Викладач обирає форму практичного заняття – семінар або практична робота, залежно від поточних умов, потреб навчальної та науково-дослідної діяльності аспіранта.

Успішність навчання значною мірою залежать від вмотивованості аспіранта, педагогічної майстерності викладача та вибору метода навчання. З метою підтримання вмотивованості аспіранта та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи і технології навчання: пояснювально-ілюстративний метод при викладенні лекцій, метод проблемного викладення, проблемна дискусія на семінарських заняттях, дослідницький метод, робота в малих групах, мозкова атака, презентація на практичних заняттях, написання письмових робіт та отримання знань у неформальній освіті при самостійній роботі та інше.

Методи контролю.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 200-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ЕСТБ), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами.

Оцінювання опанування тем здійснюється в балах відповідно до таблиці.

Поточне оцінювання та самостійна робота									Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	
22,22	22,22	22,22	22,22	22,22	22,22	22,22	22,23	22,23	200

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Оцінка за кожне практичне заняття з дисципліни є комплексною, включає контроль теоретичної, практичної та самостійної підготовки, виставляється викладачем за традиційною чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та заноситься в журнал успішності.

На останньому практичному занятті проводиться перерахунок балів середнє арифметичне оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, що ділиться на максимальну традиційну оцінку, а саме “5”, і множиться на максимальний бал за поточну навчальну діяльність, а саме 200 (максимальна кількість балів за дисципліну становить 200 балів) за формулою:

$$\frac{CA}{5} \times 200$$

Традиційна оцінка «2», в будь якому варіанті відповідає 0 балів та при загальному підрахунку не включається в СА.

Підсумкова семестрова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS, заноситься до журналу успішності, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

Підсумкова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання освітньо-наукових програм на підставі суми балів за обидва модулі за шкалою ECTS у вигляді «зараховано» чи «незараховано» відповідно до таблиці.

Таблиця відповідності між національною шкалою оцінювання та шкалою ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання

Навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення програми.

Для забезпечення реалізації робочої програми та відповідно до потреб освітньо-наукової діяльності аспірантів використовуються державні стандарти освіти, навчальні плани, освітньо-наукова програма, тематичні плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи, методичні рекомендації, підручники, посібники, нормативно-правові акти вітчизняні та міжнародні, інструктивно-методичні матеріали тощо.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійні проектори, для проведення інформаційного пошуку та обробки результатів є комп'ютерна техніка та відповідне програмне забезпечення, необмежений відкритий доступ до Інтернет-мережі.

Для проведення семінарських та практичних занять передбачається використання: мультимедійний проектор, проекційний екран, ноутбуки та багатофункціональний пристрій з відповідним програмним забезпеченням.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

- Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

- Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова. Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2014, 200 с.
- Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
- Методологія наукових досліджень у галузі: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» / уклад.: Н.І. Бурау, В.С. Антонюк, Д.О. Півторак. – Електронні текстові дані (1 файл:0,4 Мбайт). – КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. - 58 с.
- Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.
- Бояр А. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 268 с.
- Сиволап В. Д. Основні принципи доказової медицини : навчальний посібник для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 "Охорона здоров'я" спеціальності 222 "Медицина" навчальна дисципліна "Сучасна кардіологія" / В. Д. Сиволап, С. М. Кисельов, Д. А. Лашкул. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 208 с.

Допоміжна:

- Пузанова О. Г. Доказова медична профілактика: міжнародний досвід / О. Г. Пузанова // Семейная медицина. - 2016. - № 6. - С. 34-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/simmed_2016_6_9
- Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2003. - 192 с. 3.
П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. - К., 2003. - 116 с
- Грушко И. М. Основы научных исследований / И. М. Грушко, В. М. Сиденко. – Харьков : Вища школа, 1983. – 224 с.
- Гаврилов Е. В. Технологія наукових досліджень і технічної творчості / Е. В. Гаврилов, М. Ф. Дмитриченко, В. К. Доля та ін. – Київ : Знання України, 2007. – 318 с.
- Мокін Б. І. Математичні методи ідентифікації динамічних систем: навчальний посібник / Б. І. Мокін, В. Б. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця :ВНТУ, 2010. – 260 с.
- Кринецкий И. И. Основы научных исследований / И. И. Кринецкий. – Киев - Одесса : Вища школа, 1981. – 208 с.

- Мальцев П. М. Основы научных исследований / П. М. Мальцев, Н. А. Емельянова. – Киев : Вища школа, 1982. – 192 с.
- Пальчевский Б. А. Научное исследование: объект, направление, метод / Б. А. Пальчевский. – Львов : Вища школа, 1979. – 180 с.
- Чкалова О. Н. Основы научных исследований / О. Н. Чкалова. – Киев : Вища школа, 1978. – 120 с.
- Шульга З. П. О методике научно-исследовательской работы / З. П. Шульга. – Киев : Вища школа, 1978. – 158 с.
- Скакун М. П. Основи доказової медицини : монографія / М. П. Скакун. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2005. - 244 с.
- Глобальне опитування дорослих щодо вживання тютюну (Global Adult Tobacco Survey – GATS). Київ, 2017. 240 с. URL: <https://is.gd/Op5JeG>
- Глобальне опитування молоді щодо вживання тютюну (Global Youth Tobacco Survey – GYTS). Київ, 2017. URL: <https://is.gd/KNhtdC>

Інформаційні ресурси:

- законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua>
- esuir.eenu.edu.ua – електронний репозитарій СНУ імені Лесі Українки;
- <http://eenu.edu.ua/uk/naukovcsyu-innovatoru> - сторінка «Науковцю-інноватору» на сайті СНУ імені Лесі Українки;
- <http://orcid.org/> - цифрова ідентифікація науковця;
- <http://usw.com.ua/> - сайт «Українські науковці у світі».
- <http://wokinfor.com/researcherid/> - Цифровий профіль науковця від Web of Science;
- <http://www.sips.gov.ua/> - Державна служба інтелектуальної власності України
- <http://www.ukrpatent.org/> - ДП “Український інститут інтелектуальної власності”;
- <https://scholar.google.com.ua/> - інформаційно-пошукова платформа Google-академія;
- <https://www.linkedin.com> - професійна соціальна мережа;
- <https://www.researchgate.net> – світова інформаційно-комунікаційна платформа для науковців